

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

***Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta
kandidatkinje Borjanke Đerić***

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију</p> <p>19. jun 2015. godine, Nastavno-naučno veće Filozofskog fakulteta u Novom Sadu</p>
<p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>dr Zoran Paunović, redovni profesor za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (predmet: Engleska književnost), 2006; Filozofski fakultet u Novom Sadu;</p> <p>dr Ivana Đurić-Paunović, vanredni profesor za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (predmet: Engleska i američka književnost), 2013; Filozofski fakultet u Novom Sadu;</p> <p>dr Aleksandra Jovanović, vanredni profesor za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (predmet: Američka književnost); 2012, Filološki fakultet u Beogradu.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Borjanka (Zoran) Đerić</p>
<p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>13. decembar 1984, Rogatica, Bosna i Hercegovina</p>
<p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Kandidatkinja je 7. oktobra 2008. godine odbranila master rad na Filozofskom</p>

fakultetu u Novom Sadu, Odsek za anglistiku, s temom "Realnost i imaginacija u postmodernističkim romanima *Crni psi*, *Kolekcionar* i *Peto dete*" (Ocena: 10).

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија

2009, nauka o književnosti

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Doktorska disertacija *Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta*, kandidatkinje Borjanke Đerić obuhvata 261 kucanu stranu. Podeljena je na sledeća poglavlja: 1. Uvod (str. 12-26); 2. *Vlasnik prodavnice slatkiša* – Vili Čepmen: narator izvan sopstvene priče (27-46); 3. *Sporno pitanje*: naracija u vrtlogu tajni (47-69); 4. Tom Krik – nepouzdan sveznajući narator bajkovito košmarne *Močvare* (70-100); 5. Polifonijska narativna istina *Izvan svijeta* (101-120); 6. Priča sa postmodernistički "srećnim" krajem: *Od tada znanijek* (121-140); 7. Naratološko hodočašće: *Poslednja tura* (141-170); 8. Pripovedač u nastajanju: *Svetlost dana* (171-190); 9. Ponovno ispisivanje porodične istorije: naracija o onome što dolazi *Sutra* (192-214); 10. Postmodernistički sveznajuće pripovedanje: *Volio bih da si tu* (215-246); 7. Zaključna razmatranja (247-250); 8. Bibliografija (251-261). Veliki broj potpoglavlja značajno doprinosi preciznosti teorijsko-analitičkog tumačenja i preglednosti disertacije. Disertacija sadrži i apstrakt, na srpskom i engleskom jeziku.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Svoje iscrpno i temeljno istraživanje, sprovedeno s istinskom predanošću i uočljivim nadahnućem, kandidatkinja je otpočela uspostavljanjem čvrstog teorijskog konteksta. U tom pogledu, podlogu disertacije čine tradicionalne teorije ali i novi, alternativni naratološki modeli koji se javljaju sredinom osamdesetih godina dvadesetog veka, zajedno s pitanjem kraja naratologije kao nauke, poput Niningovog, Fladernikove, Šofildovog, Brajana Ričardsa. Od tradicionalnih naratologa uzeta su u obzir tumačenja u prvom redu Ženeta, kao najznačajnijeg predstavnika pariske strukturalističke naratologije

koja je isticala upravo narativ kao osnov svake književne teorije – u Swiftovim romanima pronalazimo praktične primere Ženetovih kategorija ekstradijegetičkog i intradijegetičkog pripovedača, njegov pojam fokalizacije objašnjavamo odgovorom na pitanje *Ko vidi?*, na konkretnim primjerima iz romana predstavljamo i moguće funkcije naracije – svrha pripovedanja Swiftovih pripovedača često je višestruka, pa se smenjuju i njihove funkcije – komunikativna, emotivna, didaktička. Sve narativne funkcije imaju zajedničku, višu svrhu – protagonisti romana, progonjeni ličnom ali i kolektivnom prošlošću, snagom svoje naracije pokušavaju da preobrazu stvarnost i preoblikuju je kako bi bila manje bolna, manje jeziva. U zavisnosti od stepena učešća u dijegezi, u Swiftovim romanima prepoznamo homodijegetičke i heterodijegetičke pripovedače. Homodijegetičke pripovedače dalje razvrstavamo na pripovedače-protagoniste, svjedoke ili posmatrače. U radu se analizira i autodijegetičko pripovedanje. Koristi se kategorizacija Vejna Buta (*Retorika proze*, 1976): u romanima prepoznamo dramatisovane i nedramatisovane pripovedače, puke posmatrače i delatne pripovedače. Kada je u pitanju narativno vreme, kandidatkinja se u disertaciji oslanja na teorije Ženeta, Šlomit Rimon-Kenan, i, u prvom redu, Mike Bal, teoretičarke koja govori o vremenu kao o problematizovanoj kategoriji, te uvodi pojam ahronije (odnosno, odstupanja od bilo kakvog vremenskog pravca tokom pripovedanja), sveprisutne u Swiftovim romanima.

Disertacija je jednim delom oslonjena i na Butov koncept nepouzdanog pripovedača, ali s druge strane kritički uvodi i dodatna razmatranja i diskusije o prirodi nepouzdanog pripovedanja prisutne u savremenoj naratologiji. Recimo, Butov tradicionalni pojam nepouzdanosti u pripovedanju dopunjen je teorijama Ansgara Nininga, savremenog teoretičara koji postavlja temelje kognitivne naratologije smatrajući

da jedino kognitivni mehanizam čitaoca može suditi o nepouzdanosti pripovedača. Zatim, savremena teoretičarka Greta Olson takođe nadopunjuje Buta, ali i Nininga, predstavljajući skalu nepouzdanosti u pripovedanju čije krajnje tačke jesu varljivost i neverodostojnost u pripovedanju (eng. *fallible and untrustworthy narrators*). Njena skala je od velike koristi kada je u pitanju nijansiranje nepouzdanosti Swiftovih naratora. Teoretičar Van Brunt takođe je značajan u analizi i interpretaciji Swiftovih romana jer uvodi pojam „naratora koji greši“ (eng. *false narrator*). Kao teorijska podloga prisutni su i praktično objašnjeni pojmovi koje uvodi Simor Četmen – govori se o impliciranom autoru, razlici između priče i diskursa, kao i o njegovoj kategoriji „palog“ naratora (eng. *fallible narrator*). Zatim, od danas aktuelnih naratoloških teorija, prisutna su razmatranja o drugom licu u pripovedanju koje postaje sve češći modus u postmodernističkoj književnosti, te dobija posebne karakteristike, o kojima govore Monika Fladernik, Denis Šofild i Manfred Jan. Tradicionalno naratološko obraćanje jezički predstavljeno drugim licem u postmodernističkoj književnosti dobija oblik unutrašnjeg dijaloga – što vidimo na primerima Swiftovih naratora, koji se u mislima obraćaju odsutnoj drugoj strani (često svojoj otuđenoj djeci). O narativnom predavljanju svesti kod Svifta kandidatkinja govori služeći se terminološkim aparatom Dorit Kon (ispripovedani monolog, navedeni monolog, psiho-naracija). Veliku važnost za analizu pripovedanja u romanima Grejama Svifta ima i koncept polifonije slavnog ruskog teoretičara Mihaila Bahtina – teorija o više glasova, većem broju svesti i tački gledišta nadovezuje se na Sokratovo dijaloško shvatanje istine, te postaje okosnica postmodernističke književnosti koja priznaje jedino istinu posmatranu kao mozaik sačinjen od različitih interpretacija i viđenja – u više romana Grejama Svifta prepoznavamo i analiziramo upravo ovaj koncept. Savremeni

teoretičar Majkl Dejvid Lukas govori o konkretnim osobinama, odnosno o pojavi takozvanog polifonijskog postmodernističkog romana. U disertaciji je primenjena i teorija Pola Dosona o povratku sveznajućeg pripovedanja u savremenoj književnosti – u Swiftovim romanima prepoznajemo pripovedanje u trećem licu – tradicionalni sveznajući, nametljivi i samouvjereni pripovedač poput Toma Krika (*Močvara*) osvjetljen je i iz postmodernističkog ugla – autoritativan je ali i zbunjen, izgubljen, sluđen.

Sa druge strane, naratološka analiza i interpretacija konstantno bivaju predstavljene kroz prizmu odlika postmodernističke književnosti – u prvom redu pominju se tumačenja Linde Hačion i Brajana Makhejla o prirodi pripovedanja u postmodernističkoj književnosti. Poput poznatih teoretičara postmodernizma, i Swiftovi naratori se pitaju *Šta je to što znamo?* U romanima Grejama Svifta pronaći ćemo primere dva, po Lindi Hačion, najzastupljenija načina pripovedanja u postmodernističkoj književnosti – prisutno je postojanje višestrukih tački gledišta ali i naratori obeleženi preteranom i naglašenom željom za kontrolisanjem, oni koji, uprkos činjenici da ne mogu predstaviti jednu, istinitu i pravu verziju prošlosti, imaju jasno izražen i čvrst stav. Postmodernistička naracija oslikava savremenog junaka: poput narativne hronologije koja je zbunjena, skokovita, isprekidana, nerijetko podvojena; u vremenu u kome ne postoji sveznanje niti jedna istina objektivnost se jedino uspeva donekle postići predstavljanjem različitih pripovednih perspektiva. Ta postmodernistička nestabilnost naratora uslovljena je ponovnim razmišljanjem o prošlosti – sumnja u sve do sada predstavljeno i utvrđeno sada se graniči sa paranojom.

Postmodernističko pitanje odnosa naracije i realnosti sveprisutno je u analizi pripovedača Grejama Svifta. Njegovi naratori ne prikazuju niti objašnjavaju stvarnost.

Naprotiv – oni je zataškavaju, prećutkuju, kontrolišu njen tok, izbjegavaju je – što postaje jedini način opstanka u ispraznoj, jalovoj realnosti. Pripovedanje postaje jedan od rijetkih lijekova protiv besmislenog postojanja. Oni često površinski izgledaju poput tradicionalnih viktorijanskih pripovedača – nametljivi su, samouvjereni, autoritativni i sveznajući. Međutim, nerijetko sâmi naratori podrivaju svoju pouzdanost, ističući nepostojanje jedne istine i jedne prihvatljive verzije događaja (McHale, 2001). Pronalazimo „potencijalno obmanjujuće pripovedače“ koji nas upoznaju sa različitim, individualnim verzijama istine – ističe se ranjivost i nesigurnost savremenog čoveka – ljudska jedinka se sve više udaljava od bilo kakvog autoriteta, pa stoga ni u književnosti više nema pouzdanih i sveznajućih pripovedača. Užasi i tragedije savremenog doba nedvosmisleno utiču i na prirodu naracije, koja često biva nedorečena i nedovršena. Sviptovi naratori se ograđuju od bilo kakvih tvrdnji, ističući vlastitu nepouzdanost. Ponekad naratori u prvom licu svoje pripovedanje prebacuju u treće lice – najčešće kada govore o bolnim i uznemirujućim događajima. Na taj način se udaljavaju od svoje istine, predstavljajući lepšu i podnošljiviju verziju stvarnosti.

Pouzdanost i tačna određenost istine, istorije i stvarnosti postaju nepoznate kategorije u Sviptovim romanima. Kombinacija fikcije i fakata prožima naraciju – romani su neretko primeri istoriografske metafikcije – pisac je okupiran istorijom koja u savremenom dobu postaje nepouzdana hronika stravičnih zločina, ali i ljudske razlomljenosti i zbunjenosti. Zbog toga i naratori Grejama Svipta iznova razmatraju i preispituju ličnu, ali i kolektivnu prošlost i istoriju. Iz tih razloga njihova naracija biva podeljena, udvostručena, nedorečena.

Glavni dio disertacije čine poglavlja II-X, u kojima su pomenute teorije praktično

primjenjene na devet Swiftovih romana. Drugo poglavlje disertacije bavi se do kraja kontradiktornom naracijom, i pokazuje u kojoj mjeri je Vili Čepmen, narator prvog Swiftovog romana *Vlasnik prodavnice slatkiša* (*The Sweet Shop Owner*, 1980) pasivni narator-svedok, puki posmatrač sopstvenog života. Naratološkoj publici obraća se u prvom licu, ali i problematičnim, „sveznajućim“ trećim licem. Fokalizacija je unutrašnja ali promenljiva – smenjuju se različite tačke gledišta – pored Vilija, prisutni su i drugi glasovi – njegova kćerka Doroti i žena Ajrin obraćaju se pismima, dok je tok misli nekoliko minornih junaka predstavljen slobodnim neupravnim govorom. Zatim, kao isključivo postmodernistička narativna pojava, javlja se i pripovedanje u drugom licu, u obliku zamišljenog, imaginarnog obraćanja. Već u prvom Swiftovom romanu prisutna je ahronija koja će obeležiti i ostale romane – predstavljen je poslednji dan u životu umirućeg čovjeka, ispresecan nasumičnim sećanjima.

Treće poglavlje posvećeno je drugom Swiftovom romanu, *Spornom pitanju* (*Shuttlecock*, 1981), u kome Prentis, pripovedač i glavni junak, mimo svoje volje otkriva vlastitu stvarnost. On je samosvesni, zbunjeni, nepouzdana pripovedač koji ipak bira nesigurnost i neizvesnost, neodređenost i sumnju nasuprot istini. Jedan je od onih rođenih na zalasku Drugog svetskog rata, pa korene te nesigurnosti pronalazimo upravo u detinjstvu obeleženom tragedijama. Prentis pokušava da se ispovedi nemom ocu, ali, paradoksalno, izostaje olakšanje i prosvjetljenje, nema ni pokajanja, jedino preostaje pitanje u kojoj mjeri je potrebno ići za „bespotrebni bolnim znanjem“. Zatim, u ovom poglavlju susrećemo se i sa analizom „naracije unutar naracije“ – Prentis u svoje pripovedanje uključuje i očeve memoare koji govore o podvizima u Drugom svetskom ratu.

Četvrto poglavlje posvećeno je naraciji u Swiftovom najpoznatijem romanu, *Močvari* (*Waterland*, 1983), u kome Tom Krik priča svoju priповest, ali ne da bi je ispričao nego da bi je zataškao u sopstvenoj memoriji. Biće predstavljeni suprotstavljeni koncepti realne istorije i imaginarne priče, bolno mučne stvarnosti i suviše idilične bajke, smeštene u do kraja neverovatnom Fenlendu. Swift u ovom romanu uvodi još jednu temu koja će obeležiti njegovo dalje stvaralaštvo – priča postaje dopuna ispraznoj, jalovoj stvarnosti.

Peto poglavlje sadrži analizu naracije u četvrtom romanu, *Izvan sveta* (*Out of This World*, 1988), čiji medijum – fotografija, uprkos svojoj nepromenljivosti i konkretnosti, ne kazuje istinu, kao ni pripovedanje oca i kćerke. U ovom romanu Swift najavljuje naratološke tehnike koje će kasnije dobiti dublji i zaokruženiji oblik. Pokazano je da i zajednička, polifonična priča sačinjena od dva suprotna i suprotstavljena glasa može biti verodostojna. Zatim, analizirana je i konverzacijska prirodu narativa – još jednom je prisutno postmodernistički imaginarno obraćanje, kao naznaka pripovedanja u drugom licu.

U šestom poglavlju predstavljena je naratološka analiza romana *Od tada zanavek* (*Ever After*, 1992), u kome narator svojom naracijom istražuje različite perspektive viđenja vekovne porodične istorije – predstavljeni su dnevnik pretka i perspektiva potomka. Pokazano je i na koji način književni i naratološki, izuzetno samosvesni znalac, „profesionalni brbljivac“ Bil Anvin gradi sopstvenu stvarnost ispredajući priču, bežeći u imaginaciju, žudeći za romantičarski iskrenom i pravom ljubavlju koja je izgubljena u savremenom svetu određenom dubokom, parališućom sumnjom. Analiza je pokazala i u kojoj je meri Bil Anvin obmanjujuće nepouzdan pripovedač koji nema nameru da

prevari, i koji jedinu utehu pronalazi u lekovitoj priči, odnosno književnosti.

Sedmo poglavlje bavi se romanom *Poslednja tura (Last Orders, 1996)*, u kome višestruki narativni glasovi bezuspješno pokušavaju da se vrate svojim pričama i životima. Sedam različitih pripovedača priča istu priču za vreme hodočašća ka margejtskoj obali, što Sviftu u ovom romanu omogućava da majstorski prepliće narativne koncepte polifonije, dijalogizma i heteroglosije pružajući njihov praktičan primjer u svojim naratorima, koji, u isto vreme, predstavljaju i simbiozu produkata popularne i tradicionalne kulture.

Osmo poglavlje analizira paradoksalnu, detektivski preciznu naraciju izgubljenog naratora Džordža Veba iz romana *Svetlost dana (The Light of Day, 2003)*, junaka koji prvi put u životu ulazi u svijet lekovite priče, i čija novootkrivena romantičarska ljubav postmodernistički paradoksalno bira zatvor kao smisleniji svet u kome je jedini izlaz pripovedanje. Pokazano je kako čvrst, konkretan racionalni okvir narator bira za svoju izmišljenu (ili makar – domaštanu) priču, i razmotreno u kojoj meri priča postaje fatamorgana izrazito nepouzdanog pripovedača (koji nerijetko postaje i manipulator, obmanjivač).

Deveto poglavlje govori o naraciji u vidu unutrašnjeg monologa/dijaloga majke koja čeka neizbežno *Sutra (Tomorrow, 2007)*. Pola Huk je još jedan od Sviftovih junaka-roditelja-naratora koji se u mislima obraćaju svojoj deci kako bi se makar na taj način ispovedili i priznali svoje grehe, još jedan od Sviftovih naratora progonjenih porodičnom istorijom. Pisac ovde prvi put uvodi ženski glas, da bi predstavio detaljnu, iskrenu i duboku majčinsku ispovest.

Deseto poglavlje bavi se poslednjim objavljenim Sviftovim romanom, *Volio bih*

da si tu (*Wish You Were Here*, 2011), čiji se narator, Džek Lakston, bavi omiljenom piščevom temom – mračnim vizijama lične i kolektivne prošlosti. U ovom romanu pisac prvi put prestaje da govori o tragedijama dvadesetog veka, te kao temu uvodi ludilo koje pokorava svijet dvadeset i prvog veka – piše o truljenju ruralnog srca Engleske (odmiče se od u prethodnim romanima sveprisutnog južnog Londona), ali i suludoj spoljnoj politici, odnosno novoj prirodi ratova u našem vremenu. Swift u ovom romanu mijenja tehnike pripovedanja, nagoveštavajući da se sveznajuće pripovedanje vraća u dvadeset i prvi vek na velika vrata, kao vrhunac doba neverovanja i sumnje, a onda i koliko i na koji način biva promenjeno u novoj književnoj sredini. Najvažnije, doći ćemo do zaključka na čemu se temelji sveznanje u postmodernističkoj književnosti.

Jedanaesto poglavlje predstavlja zaključak, u kome je ubedljivo dokazano da naracija, pripovedanje, priča postaje jedini oslonac Sviftovim junacima; jedini lek protiv bolne istorije ne postaje vera u svetliju budućnost, već, paradoksalno – ponovni povratak u neku lepšu, izmaštanu prošlost.

Pored tradicionalnih, strukturalističkih i alternativnih naratoloških modela, u nekim slučajevima javila se potreba za definisanjem novih kategorija pripovedača, koje se u prvom redu oslanjaju na postmodernističke, paradoksalne kvalitete Sviftovih junaka/pripovedača. Tako se pojavljuju nepouzdana pripovedači sa čvrstim stavom, odbegli ili naratori izvan sopstvene priče, zbunjeni, naivni naratori, ćutljivi čuvari tajni koji pričaju priču, kao i druge prelazne, nepotpune naratološke kategorije pripovedanja.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

- 1) Komunikacija između pisca i čitalaca (ne)ostvarena putem kompjuterskog hiperteksta". Zbornik radova sa naučnog skupa "Jezik, književnost, komunikacija – književna istraživanja", Niš, 2012, str.45-52.
- 2) „Popularna kultura u *Pustoj zemlji* Tomasa S. Eliota“, Radovi Filozofskog fakulteta, broj 13, knjiga 1, str. 633-644, Pale 2011.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Predmet istraživanja doktorske teze *Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta* jesu pripovedni postupci koje postmodernistički engleski pisac Grejam Svift koristi u svojim devet romana, objavljenih u periodu od 1980. do 2011. godine. Korpus disertacije čini svih devet romana. U analizi korpusa korišćena je kombinacija analitičkih metoda – deskriptivne analize sadržaja, eksplikativne i kritičko-interpretativne analize, kao i analiza sa naratološkog i postmodernističkog stanovišta, kojima je kandidatkinja izvela relevantne zaključke, ispunjavajući osnovni cilj istraživanja – pružanje odgovora na pitanja kakva je priroda naratora i naracije u romanima, koja naratološka sredstva i tehnike koristi pisac prilikom oblikovanja priče, u kojoj mjeri su pripovedači nepouzdati, na koji način je predstavljeno vreme pripovedanja/dešavanja, kakva je fokalizacija, koju ulogu imaju određeni narativni načini, te kako ti izbori utiču na sveukupno oblikovanje i predstavljanje, kao i na sâmo značenje priče. U traganju za odgovorima na ta pitanja, kao teorijsko uporište upotrijebljene su teorije sada već tradicionalnih naratologa – Žerara Ženeta, Vejna Buta, Mike Bal, Simora Četmena, Šlomit Rimon-Kenan, ali i današnjih,

postmodernističkim teorijama oblikovanih naratoloških teorija Ansgara Nininga, Grete Olson, Brajana Ričardsa i drugih. Sastavni dio istraživanja činilo je i ispitivanje postmodernističkih odlika kao što su konačna sumnja u moguće predstavljanje priče, istine i prošlosti, koje u velikoj meri utiču na izbore načinjene pri oblikovanju naratora i naracije u romanima, uz neizbežan osvrt i na postmodernističke teorije Linde Hačion, Brajana Makhejla, kao i drugih relevantnih savremenih teoretičara.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Veliki broj svežih i relevantnih zaključaka svog opsežnog istraživanja, sprovedenog s istinskom posvećenošću ali i čvrstom naučnom utemeljenošću, Borjanka Đerić je metodološki precizno, preglednim i jasnim stilom izložila u svojoj doktorskoj disertaciji pod naslovom *Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta*.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Doktorska disertacija Borjanke Đerić, pod naslovom *Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta*, u potpunosti je usklađena s planom istraživanja izloženim u prijavi teze. U tehničkom i strukturnom pogledu, disertacija sadrži sve bitne elemente i odlikuje se uzornom realizacijom svih metodoloških zahteva. Po svojim sveukupnim dometima u potpunijem osvetljavanju savremene engleske književnosti, ali i postmodernističke anglofone književnosti u celini, ova disertacija predstavlja vredan doprinos anglistici i nauci o književnosti. Visoka naučna vrednost disertacije utemeljena je na relevantnim teorijskim studijama i pronicljivom kritičkom iščitavanju odabranih dela.

X ПРЕДЛОГ:

Na osnovu ukupne ocene rada, komisija predlaže da se doktorska disertacija pod naslovom *Naratori i naracija u romanima Grejama Svifta* prihvati, te da se kandidatkinji Borjanki Đerić odobri pristup odbrani rada i sticanje akademskog zvanja doktora književnih nauka.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.